

Bogumił Brzeziński*

CARLOS PALAO TABOADA, *CAPACIDAD
CONTRIBUTIVA, NO CONFISCATORIEDAD
Y OTROS ESTUDIOS DE DERECHO CONSTITUCIONAL
TRIBUTARIO, ARANZADI, CIZUR MENOR 2018,*
SS. 524

Carlos Taboada jest jednym z czołowych profesorów hiszpańskiej nauki prawa podatkowego (już emerytowanym). Książka jest zbiorem jego artykułów i esejów naukowych poświęconych różnym problemom przede wszystkim hiszpańskiego prawa podatkowego w kontekście jego koherencji z wymogami hiszpańskiej konstytucji. Jest to rodzaj podsumowania dorobku naukowego autora, jako że poszczególne opracowania powstawały na przestrzeni praktycznie całego okresu jego aktywności naukowej. Mimo tego znakomita większość przemyśleń autora 21 opracowań zawartych w recenzowanym zbiorze niewiele straciła na aktualności, co dobrze świadczy o ich poziomie naukowym. Staranna selekcja materiałów – głównie

* Profesor nauk prawnych, Uniwersytet Jagielloński (*emeritus*), e-mail: bogumil.brzezinski@uj.edu.pl, <https://orcid.org/0000-0003-3923-5627>

Data wpływu: 7.03.2022 r. Data akceptacji: 14.06.2022 r.

© by the author, licensee University of Lodz – Lodz University Press, Lodz, Poland. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution license CC-BY-NC-ND 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

pochodzących z wcześniej wydanych prac zbiorowych i z czasopism naukowych – nadała książce cechę spójności, a całość odzwierciedla nie tylko zainteresowania naukowe autora, ale daje też szerszy pogląd na hiszpańską naukę prawa podatkowego.

W części pierwszej zbioru, zatytułowanej *Zasady zdolności podatkowej i niekonfiskacyjności* [tłum. B.B.] uwagę zwraca opracowanie pt. *Apogeum i kryzys zasady zdolności podatkowej*, które prezentuje narodziny doktrynalnej koncepcji zasady zdolności podatkowej w doktrynie włoskiej (dyskusja Gianiniego z Grizzottim) i jej losy w późniejszym piśmiennictwie oraz współczesne poglądy na nią. W konkluzjach swoich rozważań autor dochodzi do wniosku, że normatywny aspekt zdolności do świadczenia podatkowego wyraża się w zasadzie równości, traktowanej w sposób bardzo ogólny, w którym zdolność do świadczenia podatkowego jawi się nie jako ideał miary równości w opodatkowaniu, ale raczej jako indykatore sytuacji ekscesywnych, gdzie niedostosowanie obciążenia podatkowego do zdolności podatkowej uzasadnia podjęcie działań naprawczych w systemie opodatkowania. Autora interesuje zresztą inny problem – to, czy zasada niekonfiskacyjności podatku nadaje się do oceny retroaktywnej legislacji podatkowej.

Część druga zbioru, zatytułowana *Zasada legalizmu, dochody publiczne i relacja między ustawami oraz przepisami podustawowymi w sprawach podatkowych*, poświęcona jest różnym aspektom funkcjonowania zasady legalizmu w prawie podatkowym. Tutaj analizy niemieckiego i włoskiego systemu prawa podatkowego prowadzą autora do tezy o względnym charakterze tej zasady w obu systemach (do podobnej konkluzji dochodzi także autor w odniesieniu do systemu hiszpańskiego). Obserwowane jest tu przesuwanie się regulowanej materii z obszaru ustawy do obszaru przepisów wykonawczych, a ponadto wzrost znaczenia różnorodnych dokumentów o pozornie objaśniającym czy nawet tylko informacyjnym charakterze, ale z tendencją do uznawania ich – przynajmniej przez administrację podatkową – za składnik systemu prawa podatkowego.

W innym z opracowań zamieszczonych w tej części autor zwraca uwagę na rosnącą w Hiszpanii liczbę opłat publicznych, podatków celowych oraz innych płatności o charakterze parafiskalnym, co ma w zamyśle – jego zdaniem – zaciemniać obraz rosnącego poziomu fiskalizmu w państwie.

Część trzecia zbioru nosi nazwę *Pozycja prawna podatnika* i zawiera opracowania temu poświęcone. Autor pisze tu m.in. o układaniu relacji między podatnikiem a administracją podatkową i o charakterze prawnym tych relacji.

Najkrótsza, czwarta część zbioru, zatytułowana *Normy lokalnego prawa podatkowego*, zawiera tylko jedno opracowanie poświęcone kwestii badania konstytucyjności lokalnych przepisów podatkowych. Analiza prowadzona jest tu w specyficznym kontekście autonomii poszczególnych regionów Hiszpanii z jednej strony i potrzeby utrzymania względnej spójności systemu prawa z drugiej.

Część piąta zbioru – *Inne zagadnienia* – zawiera m.in. rozważania na temat oceny przez Trybunał Konstytucyjny Królestwa Hiszpanii rozwiązań podatkowoprawnych determinujących pozycję rodziny w tym prawie, a także niebezpiecznych w istocie rzeczy tendencji ograniczania zakresu tajemnicy zawodowej prawników obsługujących klasę podatników czy miejsca i roli Ordynacji podatkowej we współczesnym systemie prawa podatkowego i realiach, w jakich on funkcjonuje. Uwagę zwraca tu też artykuł poświęcony zakazowi samooskarżenia jako składnikowi systemu praw człowieka oraz praktycznym aspektem tego zakazu w systemie prawa podatkowego.

Jak już wspomniano, opracowanie zawiera prace już wcześniej publikowane. Pewną niezręcznością, a może nawet błędem redakcyjnym jest to, że wcześniejsze miejsca publikacji zostały we wstępnych partiach książki wskazane *en bloc*, ale bez powiązania źródła pierwotnego (tu wskazano nawet strony, na których znajdował się materiał) z materiałem ponownie wykorzystanym. Tak więc podano precyzyjnie źródło publikacji, tyle że nie wiadomo, co tam konkretnie się znajdowało. Trudno przypuszczać, że ukrytym celem było zniechęcenie czytelnika do sięgania do pierwotnych źródeł publikacji tekstów. Tak renomowanemu wydawnictwu jak hiszpańskie Aranzadi (we współpracy z Thompson Reuters) potknięcia tego rodzaju nie powinny się przytrafiać.